

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Praesens indicativi passivi

I linksniuotės vyriškos giminės daiktavardžiai

Ablativus auctoris

De Catullo

Renata Papšytė, VU Klasikinės filologijos katedra

LOTYNŲ KALBOS IR ANTIKOS KULTŪROS DALYKO MOKYTOJŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO PROGRAMA, 2023

Praesens indicativi passivi

BENDRATIES KAMIENAS + ASMENŲ GALŪNĖS

ASMENŲ GALŪNĖS

	Sg. 3	Pl. 3
	-tur	-ntur

Praesens indicativi passivi

	laudāre girti	vidēre matyti	ducere vesti	audire girdėti
Sg. 3	laudātur	vidētur	ducitur	audītur
Pl. 3	laudāntur	videntur	ducuntur	audiuntur

I užduotis. Pakeiskite veiksmazodžio formų rūšį ir daiktavardžio linksnį

- Discipulos laudant: _____
- Historia narratur: _____
- Oppidum videt: _____
- Libri leguntur: _____
- Discipulae bonae laudantur: _____
- Epistolam longam scribit: _____
- Verba pulchra dicuntur: _____

Sg. 3: -t / -tur
Pl. 3: -nt / -ntur

Tikriname užduotį

- Discipulos laudant: Discipuli laudantur
- Historia narratur: Historiam narrat
- Oppidum videt: Oppidum videtur
- Libri leguntur: Libros legunt
- Discipulae bonae laudantur: Discipulas bonas laudant
- Epistolam longam scribit: Epistola longa scribitur
- Verba pulchra dicuntur: Verba pulchra dicunt

Sg. 3: -t / -tur
Pl. 3: -nt / -ntur

I linksniuotės vyriškos giminės daiktavardžiai

I linksniuotei daugiausia priklauso moteriškos giminės daiktavardžiai, tačiau šioje linksniuotėje yra ir vyriškos giminės daiktavardžių

- **poēta** – poetas
- **nauta** – jūrininkas
- **incola** - gyventojas
- **agricola** – žemdirbys
- **collēga** - kolega

Palyginkime

Jau niekas tavęs taip giliai nemylės,
Kaip tavo nuliūdęs **poëta!**
Ar kas ir kančių tiek pakelti galės
Tiktai dėl tavęs, numylėta?

Taip niekas tavęs nemylės, Maironis

II užduotis. Išverskite į lotynų kalbą

	Sg. Nom.	Pl. Nom
poėta – poetas clarus, a, um - garsus		
nauta – jūrininkas perītus, a, um - patyręs		
agricola – žemdirbys laboriosus, a, um - darbštus		
collēga, ae m – kolega bonus, a, um - geras		
collēga, ae f – kolegė bonus, a, um - geras		

Tikriname užduotį

	Sg. Nom.	Pl. Nom
poēta – poetas clarus, a, um - garsus	poēta clarus	poētae clari
nauta – jūrininkas perītus, a, um - patyręs	nauta perītus	nautae perīti
agricola – žemdirbys laboriosus, a, um - darbštus	agricola laboriosus	agricolae laboriosi
collēga, ae m – kolega bonus, a, um - geras	collēga bonus	collēgae boni
collēga, ae f – kolegė bonus, a, um - geras	collēga bona	collēgae bonae

Ablativus auctoris – veikėjo abliatyvas

- Vartojamas pasyvo sakinyje veikėjui reikšti, atitinka lietuvių kalbos veikėjo kilmininką.
- Šis abliatyvas vartojamas su prielinksniu **a / ab**

	Nom.	Acc.	Verbum
ACTIVUM	Magistra	discipulos	docet
	Mokytoja	mokinius	moko
PASSIVUM	Nom.	Abl. auctoris	Verbum
	Discipuli	a magistrā	docentur
	Mokiniai	mokytojos	yra mokomi

ACTIVUM:

NOM.

ACC.

PASSIVUM:

NOM.

ABL.
AUCTORIS

ACT.

PASS.

III užduotis. Pakeiskite sakinių rūšį

1. Amica bona librum legit: _____
2. Magistra historiam pulchram narrat: _____
3. Patria ā populo amatur: _____
4. Plantae variae terram ornant: _____
5. Discipulus bonus ā magistris laudatur: _____
6. Aesōpus fabulas de lupo narrat: _____

Tikriname užduotį

1. Amica bona librum legit: Liber ab amicā bonā legitur
2. Magistra historiam pulchram narrat: Historia pulchra ā magistrā narratur
3. Patria ā populo amatur: Populus patriam amat
4. Plantae variae terram ornant: Terra ā plantis variis ornatur
5. Discipulus bonus ā magistris laudatur: Magistrae discipulum bonum laudant
6. Aesōpus fabulas de lupo narrat: Fabulae de lupo ab Aesōpō narrantur

De poētā Catullō

Tabula I. Statua moderna
Catulli in Sirmiōne

Tabula II. Villa Catulli in Sirmiōne

De poētā Catullō

Catullus est clarus poēta Romānus (vide in tabulā primā). Plēnum nōmen poētae est C. Valerius Catullus. Patria Catulli est Verōna. In parvō oppidō Sirmiōne non procul a Verōnā etiam nunc visitāmus ruīnas magnae villae Catullī (vide in tabulā secundā). Catullus ex Verōnā venit Romam, habitat Romae et habet multos amīcos. Amīcī Catullī etiam poētae bonī sunt. Amīcī ā poētā Catullō diliguntur. M. Tullius Cicero Catullum et amīcos eius despicit et „neotericos“, i.e. poētās novōs, eos nominat.

tabula, *ae f* paveikslėlis

nomen *n* vardas

Sirmio *f* Sirmijonė, miestelis prie Gardos ežero, netoli Veronos; ten išlikę Katulo vilos griuvėsiai

procul - toli

visito, *āre* lankyti

ruīna, *ae f* griūtis, griuvimas; **ruīnae** *pl.* Griuvėsiai

diligo, *ere* – mylėti, branginti

despicio, *ere* – žiūrėti iš aukšto

Poēta valde amat pulchram feminam et scribit versūs de Lesbiā. Lesbia non est verum nomen puellae. Mūsa poētae – nobilis matrōna, cui verum nōmen est Clodia Pulchra. Clodia ā Catullō valde amātur, sed ea poētā non amat. Catullus scribit: **Vivāmus**, mea Lesbi(a) **atqu(e)** amēmus! – *Gyvenkime, mano Lesbija, ir mylėkime.*

valde - labai

versus *m* eilės, **versūs** – *pl. acc.* eiles

nobilis kilmingas, a

cui – *sg. dat.* kuriai

ea - ji